

Jan Houtveen, Saskia van Broeckhuysen, Rinie Geenen
Altrecht psychosomatiek Eikenboom
Departement psychologie, Universiteit Utrecht

Het effect van zelfcompassietraining op individuele dynamische netwerken bij patiënten met een somatisch-symptoomstoornis

Inleiding

De effecten van behandeling bij patiënten met een somatisch-symptoomstoornis (SSS) zijn bescheiden. Dit kan reflecteren dat SSS moeilijk te behandelen is, of dat traditionele, generieke, op gemiddelde waardes gebaseerde, uitkomstmaten onvoldoende in staat zijn relevante verandering in beeld te brengen. Intensief longitudinaal meten kan uitkomst bieden en aanwijzingen geven over dynamische oorzaak-gevolg relaties tussen emotie-regulatie en lichamelijke klachten. Verondersteld wordt dat verlaagde zelfcompassie in dergelijke dynamische netwerken een rol speelt.

Doel

Pilotonderzoek naar de effecten van een zelfcompassietraining op individuele dynamische netwerken bij patiënten met SSS.

Methode

Zes deelnemers met SSS hebben gedurende 4 maanden (baseline, training, follow-up) 3 keer per dag op hun telefoon korte gepersonaliseerde vragen beantwoord. Gemeten werden zelfcompassie, lichamelijke klachten, stress en emoties. Per patiënt is het effect van de training op de gemiddelde waardes en op individuele dynamische relaties in kaart gebracht via een statistische techniek genaamd 'residual dynamic structural equation modeling' (RDSEM).

Resultaten

Bij alle patiënten werden significante behandel-effecten gevonden op de gemiddelde waarden: hogere zelfcompassie, minder klachten, minder stress en minder negatieve emoties. De behandel-effecten varieerden echter van zeer groot tot zeer klein. De RDSEM-netwerken lieten individuele verschillen zien in het effect van de training op de dynamische samenhang tussen zelfcompassie, klachten, stress en emoties.

Conclusie

Zelfcompassietraining bij patiënten met SSS heeft effecten op het gemiddeld niveau van klachten, stress en emoties, maar met grote individuele verschillen. Individu-specifieke verandering in het RDSEM-netwerk levert aanvullende informatie op en kan verdiepend inzicht bieden in de behandel-effecten van zelfcompassietraining op een verstoorde emotieregulatie.

Referenties/relevante literatuur

Asparouhov, T, Hamaker, EL & Muthen, B (2017). Dynamic structural equation models. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*. doi: 10.1080/10705511.2017.140680.

Dewsaran-van der Ven, C, van Broeckhuysen-Kloth, C, Thorsell, S, Scholten, R, De Gucht, V, Geenen, R (2018). Self-compassion in somatoform disorder. *Psychiatry Research*, 262:34-39. doi: 10.1016/j.psychres.2017.12.013.

Hamaker, EL & Wichers, M (2017). No Time Like the Present: Discovering the Hidden Dynamics in Intensive Longitudinal Data. *Current Directions in Psychological Science*, 26(1) 10–15.

Houtveen JH, Lipovsky MM, Kool M, Sorbi M, Bühring ME, van Broeckhuysen-Kloth S. The day-to-day concurrence of bodily complaints and affect in patients with severe somatoform disorder. *Scand J Psychol.* 2015 Oct;56(5):553-9. doi: 10.1111/sjop.12228.